

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

галузь знань 24 «Сфера
обслуговування» спеціальність 242 «Туризм і
рекреація»

Івано-Франківськ, 2025

Наскрізна програма практики студентів спеціальності 242 Туризм і рекреація розглянута і затверджена на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки (спеціальність «Туризм і рекреація»)
Протокол №1 «29» серпня 2025 року

Голова циклової комісії

Елла ВОЛЬВИН

ВСТУП

Інтеграція України у світовий туристичний простір зумовили необхідність підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців у сфері туризму та рекреації. В умовах постійних соціально-економічних, технологічних та екологічних змін надзвичайно важливим стає вміння молодих фахівців швидко адаптуватися до сучасних виробничих ситуацій, діяти творчо та ефективно в конкурентному середовищі. Професійна діяльність фахівців туристичної та рекреаційної галузі передбачає вирішення широкого спектра завдань — від дослідження ринку туристичних послуг, проєктування туристичних продуктів, організації обслуговування клієнтів до участі у плануванні сталого розвитку територій та рекреаційних ресурсів. Завдання підготовки висококваліфікованих кадрів для підприємств туристично-рекреаційного спрямування набуває особливої ваги, адже ця сфера покликана задовольняти фундаментальні потреби людини у відпочинку, оздоровленні, культурному збагаченні та пізнанні світу. Туристично-рекреаційна діяльність має комплексний характер, враховує національні, природно-кліматичні, культурні, демографічні та екологічні особливості, а її ефективність визначається здатністю фахівців впроваджувати новітні технології, цифрові інструменти й інноваційні форми обслуговування. Відповідно до і законодавчих і нормативних актів практична підготовка здобувачів освіти є невід’ємною складовою освітнього процесу і спрямована на формування системи професійних умінь, навичок і компетентностей, необхідних для здійснення професійної діяльності у сфері туризму, рекреації, гостинності, оздоровлення та дозвілля.

Мета

Метою практичної підготовки є формування у здобувачів освіти здатності застосовувати отримані теоретичні знання у реальних умовах функціонування туристично-рекреаційних підприємств, здійснювати аналітичну, організаційну, комунікативну та сервісну діяльність, орієнтовану на клієнта та сталий розвиток. Практична підготовка здійснюється на базі туристичних, рекреаційних, готельно-ресторанних, екскурсійних, природоохоронних та інформаційних підприємств різних форм власності, що мають відповідні угоди про співпрацю з коледжем. Така інтегрована система практичної підготовки забезпечує наступність, послідовність і безперервність формування професійних компетентностей майбутніх фахівців з туризму і рекреації, їх готовність до ефективної роботи у сфері сучасної гостинності, розвитку внутрішнього та міжнародного туризму, а також реалізації політики сталого розвитку туристичної індустрії України.

Метою практики є оволодіння здобувачами освіти сучасними методами, формами організації, технологіями та засобами праці у сфері туризму й рекреації, формування професійних умінь і навичок, необхідних для прийняття самостійних рішень під час виконання практичних завдань у реальних умовах функціонування туристично-рекреаційних підприємств.

Практика спрямована на:

- ✓ поглиблення й систематизацію теоретичних знань, отриманих у процесі навчання, та їх практичне застосування під час роботи в організаціях туристичної, готельної, ресторанної, рекреаційної й екскурсійної діяльності;

- ✓ формування ключових професійних компетентностей, передбачених Стандартом фахової передвищої освіти спеціальності 242 «Туризм і рекреація»: аналітичної, організаційно-управлінської, сервісної, комунікативної, інформаційно-цифрової, культурологічної та підприємницької;
- ✓ розвиток здатності до ефективної взаємодії з клієнтами, партнерами та колегами, уміння працювати в команді, дотримуватись етичних принципів і стандартів професійної поведінки;
- ✓ виховання потреби у постійному професійному саморозвитку, оновленні знань і творчому їх застосуванні в практичній діяльності;
- ✓ ознайомлення з інноваціями галузі, сучасними цифровими технологіями, системами бронювання, управління якістю послуг і сервісом у сфері сталого туризму.

У межах наскрізної програми передбачено три етапи практики, що забезпечують послідовне формування професійного досвіду:

1. **Навчальна практика (4 семестр, 2 тижні)** — ознайомлення зі структурою та діяльністю підприємств туристично-рекреаційної сфери, первинне застосування знань з організації туристичних послуг.
2. **Виробнича практика (5 семестр, 6 тижнів)** — формування навичок виконання основних функцій у сфері туризму, гостинності та рекреації, участь у розробленні туристичних продуктів.
3. **Виробнича практика (6 семестр, 8 тижнів)** — закріплення професійних умінь, аналітична та проєктна діяльність, підготовка до державної атестації.

Мета наскрізної практики : забезпечити інтеграцію теоретичних знань і практичного досвіду, сформувати у студентів готовність до самостійної професійної діяльності у сфері туризму, рекреації, гостинності та сталого розвитку дестинацій.

Навчальна практика (4 семестр, 2 тижні)

Мета навчальної практики — сформувати у здобувачів освіти початкові професійні компетентності у сфері туризму та рекреації, поглибити теоретичні знання й забезпечити зв'язок між навчальними дисциплінами та реальною діяльністю туристично-рекреаційних підприємств.

Досягнення мети передбачає:

- ознайомлення зі структурою, функціями та видами діяльності підприємств туристичного, готельного, рекреаційного й ресторанного спрямування;
- вивчення форм організації обслуговування туристів, технологій бронювання, оформлення документації та стандартів надання послуг;
- застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі бронювання та реєстрації туристичних послуг;
- ознайомлення з нормативно-правовими актами, що регулюють діяльність у сфері туризму та рекреації;

- формування навичок дослідження діяльності підприємств, аналізу ринкової позиції, визначення перспектив розвитку.

Результатом проходження навчальної практики є формування у здобувачів освіти умінь аналізувати роботу підприємства, користуватися сучасними технологіями обслуговування, вести документацію та працювати з інформаційними системами.

2.2. Виробнича практика (5 семестр, 6 тижнів)

Мета виробничої практики — закріплення теоретичних знань і набуття практичних навичок професійної діяльності у сфері туризму, готельно-ресторанного та рекреаційного господарства. Практика спрямована на оволодіння сучасними технологіями організації виробничих процесів, управління персоналом, маркетингової діяльності й формування професійної готовності до роботи в умовах ринку туристичних послуг.

Досягнення мети передбачає:

- оцінку масштабів діяльності туристичного підприємства та його позицій на ринку послуг;
- опанування методів збору, аналізу, обробки й систематизації інформації з використанням сучасних ІТ-засобів;
- вивчення процесів планування, розробки та просування туристичних продуктів;
- засвоєння навичок складання калькуляцій, програм обслуговування, договорів з партнерами;
- участь у роботі структурних підрозділів підприємства, аналіз ефективності використання робочого часу та управлінських ресурсів;
- ознайомлення з технологіями обслуговування клієнтів у готельних, ресторанных і туристичних закладах.

Результатом проходження виробничої практики є набуття здобувачами освіти умінь аналізувати діяльність підприємств, застосовувати сучасні технології в управлінні, формувати туристичний продукт, взаємодіяти з клієнтами та використовувати цифрові системи бронювання, обліку й CRM-платформи.

2.3. Виробнича практика (6 семестр, 8 тижнів)

Мета виробничої практики — закріплення професійних компетентностей і формування готовності до самостійної діяльності у сфері туризму, рекреації та гостинності. Практика є завершальним етапом підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, під час якої студенти інтегрують набуті знання, досвід і навички у реальних умовах виробництва.

Досягнення мети передбачає:

- поглиблення знань про організаційну структуру туристичних підприємств, функціональні обов'язки працівників і взаємодію між підрозділами;
- участь у плануванні, управлінні, моніторингу якості послуг і розробці стратегій розвитку підприємства;
- ознайомлення з інноваційними технологіями організації туризму, маркетинговими інструментами, digital-рішеннями та принципами сталого розвитку;
- удосконалення навичок ділового спілкування, переговорів, командної роботи та лідерства;
- виконання індивідуального аналітичного або проектного завдання, пов'язаного з дослідженням діяльності підприємства;
- підготовку підсумкового звіту, презентації та захисту результатів практики.

Результатом проходження виробничої практики є формування у здобувачів освіти здатності самостійно здійснювати професійну діяльність у сфері туризму та рекреації, приймати управлінські рішення, впроваджувати інноваційні підходи до організації сервісу, розробляти туристичні продукти та презентувати результати своєї роботи.

ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИК

Зміст і завдання усіх видів практики визначає керівник практики на основі наскрізної програми та відповідних робочих програм практик. Робочі програми практик складаються і затверджуються на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки спеціальності 242 «Туризм і рекреація».

2.1 Навчальна практика (4 семестр)

Зміст:

- Організаційно-вступний етап: ознайомлення з базою практики, отримання індивідуального завдання, інструктаж з охорони праці.
- Безпосередня діяльність: відвідування туристичних, готельно-ресторанних, рекреаційних підприємств; аналіз структури підприємств, функцій персоналу, форм і технологій обслуговування.
- Практична робота: виконання заявок-замовлень, бронювання місць у готелях за допомогою інформаційних технологій, оформлення супровідних документів.
- Аналітична частина: збір і узагальнення матеріалу щодо функціонування підприємств, позиціонування на ринку, перспектив розвитку.
- Підсумковий етап: підготовка звіту, презентації або іншої форми представлення результатів, захист матеріалів практики.

Завдання:

1. Ознайомитися зі структурою підприємства й формами організації обслуговування туристів.
2. Дослідити функціональні обов'язки персоналу туристичного підприємства.
3. Засвоїти правила користування електроприладами і устаткуванням.
4. Вивчити принципи укладання угод між постачальниками і виробниками туристичних послуг.
5. Ознайомитися з методами ціноутворення та специфікою оформлення супровідних документів.
6. Знати нормативно-правову базу, що регламентує діяльність у сфері туризму.
7. Ознайомитися з принципами укладання партнерських угод.
8. Застосовувати на практиці набуті знання, використовувати нормативно-правову базу з охорони праці.
9. Виконувати заявки-замовлення, бронювати місце ночівлі в готелі за допомогою ІТ.
10. Оформляти технологічну документацію, виїзні супровідні документи; реєструвати й бронювати туристичні послуги; працювати із технічними засобами і інформаційними технологіями.
11. Ознайомитися з етапами розробки туристичного продукту; з структурою управління підприємства; з принципами партнерських угод.
12. Набути навичок: проведення досліджень; збору, узагальнення інформації; визначення позиціонування підприємства; визначення перспектив розвитку.

2.2 Виробнича практика (5 семестр)

Зміст:

- Початковий організаційний етап: інструктаж, ознайомлення з підприємством, отримання завдань.
- Аналітичний етап: збір, обробка і систематизація інформації про діяльність підприємства туристичного/готельно-ресторанного/рекреаційного спрямування; використання ІТ-засобів.
- Практичний етап: участь у процесах обслуговування туристів, готельного і ресторанного господарства; виконання функцій практиканта, організаційна діяльність.
- Етап дослідження: аналіз якісних і кількісних показників підприємства, оцінка ефективності, визначення шляхів підвищення ефективності.
- Підсумковий етап: оформлення звіту, захист результатів практики.

Завдання:

1. Оцінити масштаби діяльності, місце організації на ринку туристичних, готельно-ресторанних і рекреаційних послуг.
2. Засвоїти сучасні технології виробництва та форми організації діяльності підприємств.

3. Оволодіти методами, формами організації праці, вивчити й аналізувати основні економічні показники підприємства.
4. Здійснювати збір, обробку, систематизацію інформації; узагальнювати досвід; проводити ідентифікацію, класифікацію та надання інформації за допомогою ІТ.
5. Аналізувати показники розвитку туристичного господарства України; робити одноденну екскурсію до підприємств готельного господарства й ознайомитись з передовим досвідом.
6. Знати функції підприємства, обов'язки персоналу, правила охорони праці; методику калькуляції туристичного продукту; методи ціноутворення; нормативно-правову базу; принципи укладання угод; підходи до формування програм перебування туристів; технологію забезпечення обслуговування туристів.
7. Вміти проектувати послугу, обслуговувати туристів на різних етапах, аналізувати склад працівників, оцінювати ефективність використання робочого часу; визначати шляхи підвищення ефективності управління комерційною діяльністю.
8. Набути навичок: роботи з колективом, інформаційними системами, технічною документацією; роботи з клієнтами туристичної агенції; організації обслуговування в закладах ресторанного і готельного господарства; формування туристичного продукту у вигляді пакету послуг.

2.3 Виробнича практика (6 семестр)

Зміст:

- Організаційний етап: підготовка до практики, інструктаж з безпеки, отримання завдань.
- Ознайомлювальний етап: аналіз інновацій і передового досвіду підприємств туристичної індустрії, ознайомлення з регіональним ринком.
- Практичний етап: робота за посадами/функціями підприємства, застосування технологій обслуговування клієнтів, робота з інформаційними джерелами, формування стратегії, оцінка корпоративної культури.
- Підсумковий етап: виконання проєкту або аналітичного завдання, підготовка звіту, презентації та захист.

Завдання:

1. Закріпити практичні уміння та навички у реальних виробничих умовах; ознайомитись із сучасним станом туристичної індустрії і ринку послуг; опанувати передовий досвід організації виробничих і управлінських процесів.
2. Визначити інновації і передовий досвід на туристичних, готельно-ресторанних підприємствах; ознайомитись з регіональним

- ринком; провести інформаційний тур і ознайомитися з функціонуванням підприємств готельно-ресторанного сектору.
3. Знати правила охорони праці, нормативно-правову базу, функціональні обов'язки штатних посад.
 4. Вміти працювати з сучасними технологіями збору і аналізу інформації, структурувати дані в таблицях і схемах; збирати інформацію про діяльність підприємства, аналізувати і робити висновки; виконувати технологічні операції з обслуговування клієнтів; працювати з джерелами інформації; працювати з різними категоріями клієнтів; визначати стратегію діяльності підприємства; визначати особливості корпоративної культури.
 5. Набути навичок: виконання професійних обов'язків на посаді або кількох посадах; організації власного робочого часу, пріоритизації виробничих завдань; виконання технологічних операцій обслуговування клієнтів; роботи з різними категоріями клієнтів.

ЕКСКУРСІЇ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

Невід'ємною складовою як навчальної, так і виробничих практик є екскурсійна та рекреаційна діяльність. Проведення екскурсій під час практики спрямоване на формування у здобувачів освіти професійних навичок організації, супроводу та аналізу туристично-рекреаційних об'єктів, а також на розвиток екологічного мислення та розуміння принципів сталого туризму.

Мета екскурсій під час практики — ознайомлення здобувачів освіти з природними, історико-культурними, архітектурними, етнографічними та рекреаційними ресурсами області, регіонів України, туристичною інфраструктурою, а також формування практичних умінь організації екскурсійного та рекреаційного обслуговування.

Завдання екскурсійної підготовки:

1. ознайомити здобувачів освіти із сучасними видами туризму, зокрема культурно-пізнавальним, екологічним, активним і рекреаційним;
2. сформувати у здобувачів вміння аналізувати туристично-рекреаційний потенціал територій;
3. розвивати компетентності у сфері екскурсознавства, рекреаційного районування, туристичного маршрутизування та інтерпретації культурної спадщини;
4. навчити студентів організовувати екскурсійні програми, розробляти сценарії, підбирати тематику, визначати оптимальний маршрут та вид транспорту;
5. сформувати навички оцінки рекреаційного навантаження на природні об'єкти та дотримання принципів екологічно безпечного туризму;
6. розвинути навички взаємодії з аудиторією, проведення тематичних екскурсій, туристичних прогулянок, інформаційних турів;
7. поглибити знання з історії, географії, етнографії, культурології та природознавства рідного краю.

Рекреаційна складова екскурсій:

Під час практики особлива увага приділяється відвідуванню рекреаційних зон, національних природних парків, ландшафтних заповідників, санаторно-курортних комплексів, екопарків, музеїв природи та етнопарків. Це сприяє формуванню у здобувачів освіти практичних умінь:

- оцінювати стан рекреаційних ресурсів;
- розробляти рекомендації щодо їх раціонального використання та охорони;
- здійснювати аналіз можливостей розвитку місцевих територій для рекреації та відпочинку.

Тематика екскурсій під час практики:

- природно-рекреаційні ресурси Івано-Франківської області (Карпати, Говерла, Яремче, Національний природний парк «Гуцульщина», Буркут, Синевир);
- історико-культурні маршрути «Слідами Довбуша», «Стародавній Галич», «Архітектурна спадщина Івано-Франківська»;
- туристична інфраструктура Прикарпаття: готельно-ресторанні комплекси, туристичні агентства, інформаційні центри;
- рекреаційні об'єкти сталого туризму (еко-садиби, агротуристичні ферми, центри активного відпочинку).

Під час таких екскурсій здобувачі освіти виконують індивідуальні завдання: спостереження, фотографування, фіксацію рекреаційних ресурсів, складання коротких описів або ескізів маршрутів, що надалі використовуються у звітах і творчих проєктах.

Таким чином, екскурсії під час практики є інтегрованим елементом підготовки майбутніх фахівців з туризму та рекреації, які забезпечують розвиток професійного мислення, екологічної культури та готовності до практичної роботи в умовах реального туристичного середовища.

КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ

Контроль за роботою студентів-практикантів здійснює керівник практики від закладу фахової передвищої освіти, який організовує, координує та контролює хід практики, а також забезпечує дотримання вимог програми й умов безпеки праці.

Контроль проводиться у три етапи:

1. **Поточний контроль** — здійснюється керівниками практики від коледжу та від бази практики шляхом аналізу систематичності роботи студентів, ведення щоденника, виконання індивідуальних завдань, участі в навчально-виробничих заходах, своєчасності оформлення документації.
2. **Проміжний контроль** — включає оцінку звітності, перевірку проміжних результатів (заповнених технологічної документації, заявок, аналітичних довідок), консультації та корекцію виконання завдань.
3. **Підсумковий контроль** — проводиться після завершення практики у формі диференційованого заліку. Враховується рівень теоретичної підготовки, якість виконання практичних завдань, професійні компетентності, самостійність, дисциплінованість, культура ведення документації, дотримання етичних норм і термінів подання звітності.

Система оцінювання результатів практики

Оцінювання здійснюється за стобальною шкалою, відповідно до вимог силабусів навчальної та виробничої практик. Максимальна кількість — 100 балів, мінімальний допуск до заліку — 50 балів.

Критерії оцінювання результатів практики

№	Вид контролю	Кількість балів
1	Виконання завдань практики (фахова підготовка, професійні вміння, аналітичні навички, використання ІТ-технологій, дотримання правил безпеки)	50
2	Оформлення щоденника та технологічної документації (заявки, договори, маршрути, аналітичні таблиці, фото-звіти)	10
3	Оформлення звіту з практики (структура, обґрунтованість висновків, якість аналізу, грамотність, дизайн)	20
4	Захист результатів практики (виступ, презентація, аргументовані відповіді, професійна термінологія, логічність викладу)	10
5	Індивідуальне завдання або проєкт (розробка туру, SWOT-аналіз підприємства, оцінка рекреаційного потенціалу тощо)	10
	Разом	100

Шкала відповідності оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
70–79	C	
60–69	D	задовільно
50–59	E	
26–49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–25	F	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

По закінченні практики здобувачі освіти оформляють письмовий звіт, зміст якого визначається наскрізною програмою та робочими програмами практик. Звіт є підсумковим документом, який підтверджує рівень сформованості професійних компетентностей, умінь і навичок, отриманих під час проходження практики.

Загальні вимоги

- Звіт складається у друкованому або електронному форматі (Word / PDF) і подається не пізніше ніж через 3 дні після завершення практики.
- До звіту обов'язково додаються: титульна сторінка, зміст, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки.
- Звіт має бути виконаний у діловому стилі, структуровано, логічно викладено, без граматичних і стилістичних помилок.

Рекомендована структура звіту

1. **Титульна сторінка** (із зазначенням назви закладу, бази практики, ПІБ студента, групи, спеціальності, термінів проходження практики, керівників).
2. **Зміст.**
3. **Вступ** — мета і завдання практики, характеристика бази практики.
4. **Основна частина**, що включає:
 - опис структури підприємства, напрямів його діяльності;
 - аналіз функціонування підрозділів (туристичного, готельного, рекреаційного, маркетингового тощо);
 - характеристику наданих послуг, оцінку якості обслуговування;
 - опис виконаних студентом обов'язків, індивідуального завдання, участі в організації туру, екскурсії, заходу тощо;

- узагальнення статистичних даних, аналітичних таблиць, схем, діаграм, що ілюструють діяльність підприємства;
 - характеристику використання сучасних ІТ-технологій (CRM-систем, платформ онлайн-бронювання, digital-маркетингу).
5. **Рекреаційна складова практики** — аналіз рекреаційних ресурсів регіону, участь у екологічних чи оздоровчих заходах, відвідування об'єктів природоохоронного фонду.
 6. **Висновки** — оцінка особистих досягнень, набутого досвіду, рекомендації щодо покращення практики або діяльності підприємства.
 7. **Список використаних джерел** — не менше 5 публікацій (нормативно-правові акти, навчальні посібники, наукові статті, електронні ресурси).
 8. **Додатки** — фото-матеріали, рекламно-інформаційні буклети, анкети, копії документів, маршрутні листи, приклади технологічної документації, текст екскурсії, статистика динаміки туристичного ринку тощо.

Додаткові матеріали, що можуть входити до звіту

- рекламно-інформаційні матеріали (буклети, флаери, презентації, відео);
- технологічна документація (заявки-замовлення, програми туру, кошториси, калькуляції, договори з партнерами);
- аналітичні таблиці, діаграми, схеми організаційних структур;
- фотозвіти або QR-посилання на мультимедійні звіти;
- текст або сценарій екскурсії, розроблений студентом;
- результати SWOT-аналізу чи оцінки конкурентного середовища підприємства.

Оформлення та оцінювання звіту

Звіт перевіряється керівником практики, після чого студент захищає його перед комісією. Під час захисту враховується:

- відповідність змісту звіту меті та завданням практики;
- повнота й достовірність поданих матеріалів;
- аналітичність і самостійність висновків;
- рівень професійної термінології, логічність викладу;
- якість оформлення, структура, культура мови.

Оцінювання здійснюється відповідно до силабусів:

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

.

Підведення підсумків

Після завершення практики результати підводяться керівником практики від коледжу спільно з представниками баз практики. Підсумки обговорюються на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки, після чого оцінки вносяться до електронного журналу та електронної відомості. Студент, який не виконав програму практики, отримав незадовільну характеристику з бази практики, незадовільну оцінку при захисті, направляється на практику повторно у визначені додатково терміни (під час канікул). Студент, який не виконав план проходження практики та не захистив матеріали практики відраховується з Івано-Франківського фахового коледжу Карпатського національного університету імені Василя Стефаника».

Підсумки практики обговорюються на засіданнях циклових комісій, а загальні результати - на Педагогічній раді коледжу.